

2025-05-14 Nr. NV-1031

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-470(2) TAIS-25-3757(3)	DĖL NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS ĮSTATYMO NR. XII-717 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4176		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2025-02-04	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-05-13	☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo (2020-2024 m. kadencijos) narys A. Bagdonas siūlo (nuo 2025-07-01) sudaryti galimybes skirti valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšas pavėluotai finansinių ataskaitų rinkinius ir veiklos ataskaitas pateikusioms nevyriausybinėms organizacijoms (NVO).

Šiuo metu Įstatyme numatyta, kad valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos NVO negali būti skiriamos, jeigu NVO Juridinių asmenų registro duomenų tvarkytojui (JAR) nėra pateikusi finansinių ataskaitų rinkinio ir veiklos ataskaitos¹ teisės aktų nustatyta tvarka².

Seimo nario nuomone, ši sąlyga yra per griežta. Pavėlavus pateikti ataskaitą nors viena diena, NVO absoliučiai ir be jokių išimčių užkertamas kelias dalyvauti įvairiuose projektuose ir konkursuose. Tokiu būdu nepagrįstai apribojama ypač mažesnių, regioninių NVO, kurios ne visada turi pakankamai buhalterinių žinių, kompiuterinių įgūdžių ar resursų šių terminų laikytis, veikla. Be to, tokiu atveju NVO net negalima skirti finansavimo instituciniam stiprinimui. Todėl tikslinga sušvelninti sąlygas, neužkertant kelio konkursuose dalyvauti NVO, kurios tai padarė pavėluotai.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės išvados projekte siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektų tikslui, tačiau pasiūlyti Seimui Įstatymo projektą tobulinti (patikslinti Įstatymo projekto nuostatas bei numatyti naujų pakeitimų taikymo tvarką):

- Numatyti, kad juridinis asmuo JAR nėra pateikęs 1 paskutinių finansinių metų, kurių ataskaitų pateikimo terminas jau suėjęs, veiklos ataskaitos ir metinių finansinių ataskaitų rinkinio arba metinės ataskaitos; sąlygą dėl savo interneto svetainėje juridinio asmens viešai privalomos skelbti informacijos apie įgyvendinamus ar įgyvendintus projektus, išskirti atskirai (jos nekeičiant).

Įstatymo projekte pasiūlyta formuluotė „kurių pateikimo terminas jau suėjęs“ bei pasiūlymas panaikinti nuostatos dalį „teisės aktų nustatyta tvarka“ neatitinka teisinio aiškumo principo, nes nėra aišku, kiek metų atgaline data toks reikalavimas būtų taikomas, kam ataskaitos turi būti pateiktos ir kt.

- Tobulinti atitinkamus kriterijus viešosios naudos NVO, nustatant, kad skiriant viešosios naudos NVO statusą turi būti tikrinama, ar jų ataskaitos rengiamos ir teikiamos griežtai laikantis visų teisės aktuose nustatytų reikalavimų – tiek dėl ataskaitų turinio, tiek dėl jų pateikimo terminų.

Viešosios naudos NVO turi būti taikomi aukštesni skaidrumo ir atskaitomybės standartai, todėl į šį statusą pretenduojančių NVO ataskaitų patikrai turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys.

- Nustatyti, kad NVO (tiek, pretenduojančių į valstybės ir savivaldybių biudžeto lėšas, tiek pretenduojančių būti pripažintomis viešosios naudos NVO) atitikties patikslintiems reikalavimams vertinimo procedūros, pradėtos iki 2025-06-30, baigiamos iki tol galiojusia tvarka.

¹ Įstatymo 10 str. numatyta, kad Valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos NVO negali būti skiriamos, jeigu [...] juridinis asmuo teisės aktų nustatyta tvarka nėra pateikęs finansinių ataskaitų rinkinio, veiklos ataskaitos ir savo interneto svetainėje (jeigu ją turi) viešai neskelbia informacijos apie įgyvendinamus ar įgyvendintus projektus.

² Pagal Labdaros ir paramos fondų įstatymą, Asociacijų įstatymą, Viešųjų įstaigų įstatymą ir kitus teisės aktus NVO šias ataskaitas privalo pateikti JAR iki gegužės 30 d.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekte pasiūlyta Vyriausybės pozicija iš esmės laikytina pagrįsta ir tinkama.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas patikslintas atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos, VĮ Registrų centro, Finansų ministerijos ir NVO tarybos pastabas bei pasiūlymus. Papildomai darbo tvarka įvertinti tarpinstitucinio metu išsakyti VŠĮ „NVO teisės instituto“ pasiūlymai.

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas (suderinta darbo tvarka).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaitytė-Garbštienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja